

Posudek oponentky bakalářské práce

Katedra: Religionistiky
Akademický rok: 2016/2017
Název tématu: Náboženské aspekty sociální práce v organizaci ABATAB
Autorka: Martina Šimková

Předkládaná práce se zabývá náboženskými aspekty sociální práce ve spolku péče o rodinu ABATAB. První část se zaměřuje na historický vývoj pomáhajících profesí, jejich cíle a smysl. Druhá část práce se pak zabývá výše zmíněnou organizací a je založena na autorčině terénním výzkumu. Samotnou práci v jejím pojetí lze v oblasti religionistiky označit za inovátorskou.

První část práce se zabývá historickými přístupy k charitě. Autorka ukazuje, že charita ve smyslu pomoci potřebným, se vyskytovala v historii napříč různými národy, avšak její koncept byl vždy odlišný. U tzv. přírodních národů neexistovala charita v souvislosti s láskou k bližnímu a soucitem k němu. Naopak, pokud se určitá forma solidarity v těchto kulturách objevovala, pak z úcty k tradici. Změna konceptu v přístupu k charitě pak přichází s monoteistickými tradicemi, které začínají tematizovat již zmíněnou lásku k bližnímu – nejvýrazněji pak hlavně křesťanství (autorka uvádí na s. 15-16 také příklady z judaismu a na s. 24-25 pojednává krátce o islámu).

Poněkud matoucí je část práce, kde Martina Šimková popisuje, že ke specializaci charitativní činnosti dochází od 11. – 13. století, kdy církve již není hlavním poskytovatelem charity, nýbrž tuto praxi přebírá stát, následně jde autorka krátce k reformaci, kde cituje Luthera a jeho přístup ke konání dobrých skutků, které již nejsou třeba ke spáse a nakonec skočí k sekularizaci (s. 19-21). V textu se tak ztrácí to, jakým způsobem se těmito změnami koncept charitativní práce proměňuje. Sekularizace by si pak zasloužila taktéž větší objasnění – např. kdy podle autorky sekularizace začíná a jak ji ona sama pojímá. Ačkoli téma sekularizace není stěžejní částí práce, způsob jakým s ním autorka zachází, činí text nečitelným a zmatečným.

Na druhou stranu si zaslouží ocenění, že M. Šimková také poukazuje na předpoklady autorů, z jejichž děl čerpá. Těmito předpoklady jsou: existence náboženství ve všech kulturách, a přesvědčení, že čím je ve společnosti rozvinutější náboženská idea, tím rozvinutější je v ní praxe charity (s. 13).

Na s. 26 autorka otevírá velmi problematické téma rovnosti lidí a lidských práv. Opět velmi nekoncepčně skáče časem, kdy z přítomnosti propluje do Řecka, což je v kontextu textu zabývající se současným etickým kodexem sociálních pracovníků nesmyslné. Za poněkud nedotaženou považuji zkratku v textu, ve kterém stojí, že *podle Komárkové do reformace platilo právo božské, kdežto nyní proti němu stojí právo pozitivní, které je ustanoveno lidmi. Právo, které ustanovili lidé, je podle ní [B. Komárkové], odvozeno od práva božského. Znamená to, že v dnešní době lze v sociální práci nalézt prvky, které byly odvozeny z božského práva, ač tam jakékoli náboženské zabarvení není přítomné* (s. 28). Za prvé, B. Komárková autorkou parafrázovanou větu zasazuje do širšího rámce vývoje tzv. *přirozeného práva* (viz Komárková Božena. *Původ a význam lidských práv*. Praha: SPN, 1990. s. 87-90.). Za druhé, chybí základní argumentace, na které by byl objasněn závěr, ke kterému autorka na základě textu B. Komárkové dochází. Reformace sice výrazně ovlivnila pojetí státu a jeho vztahu k náboženství, nicméně je legitimní namítnout, že Evropa procházela jistým vývojem dalších pět století pro reformaci.

M. Šimková dále na již zmíněném kodexu konkretizuje základní témata, která jsou s prací sociálního pracovníka dnes tematizována. Jsou jimi: pomáhat bez ohledu na to, jak klient, vypadá, co vyznává a jak hovoří (tuto zásadu připodobňuje k biblickému Podobenství o milosrdném Samaritánovi), dále ukazuje, že ačkoli charitativní péči převzal stát, implicitně je zachován původní křesťanský rámec smyslu charitativní práce, a posledním velkým tématem sociálních pracovníků je syndrom vyhoření. Z těchto okruhů pak autorka tvoří otázky pro svůj výzkum (s. 32). Výsledek výzkumu, ke kterému M. Šimková došla je zajímavý. Ačkoli smyslem práce dotazovaných pracovníků není spása jako v explicitně křesťanském rámci, dotazovaní svou činnost vnímají spíše jako poslání než jako práci a v tomto kontextu jsou ochotni pomáhat za hranice svého pohodlí (finančního, materiálního apod.). Ačkoli je pro sociální pracovníky cílem úspěšnost, smysl práce jim poskytuje právě láska k bližnímu (s. 51), což autorka identifikuje jako základní náboženský aspekt v jinak zkoumané, nenáboženské organizaci.

Z gramatického hlediska je práce ucházející. Autorka by si však měla dát pozor na časté překlepy (např. poznámka pod čarou č. 4 na s. 8, systém hodnot na místo systému hodnot (s. 29), vyplnili namísto vyplnilo (s. 32) a další).

I přes výše zmíněné námitky považuji práci na bakalářský stupeň za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji stupeň **výborně minus**, v případě úspěšné obhajoby i stupeň *výborně*.

Zuzana Černá, Ph.D.

V Pardubicích, 26.1.2017